

עובדים, ובבעלות האגודה לצר-
כנות שהשכירה את המרתף. או
התחילו המישפטים.

עד כאן דבריו של הפסל משה

שטרנשווס.
פנה לעורכי-הדין אליהו מיר
רון וישעיהו פריכס. לטענתו הוא
לא שילם להם שכר-טירחה: "הם
לא לקחו ממני כסף. מירון הת-
נדב. התיידדנו. העניין הזה גם
נגע לליבו. הם עשו הכל בהתי-
נדבות ובצורה שלא תיאמן. גיטה
רייטלר לקחה את עורך-הדין ד"ר
אנקוריון. הוא קיבל כסף מה-
הסתדרות: אני לא שילמתי אף
פרוטת.

"מירון הבטיח שאם הוא לא
יסיים את המישפס בחייו, או בנו
ימשיך אחריו. זה נכון. היום

עמוק, עמוק במרתף

ד מאבק על המרתף ברחוב
פרישמן נמשך 34 שנים. הש-
תתפו בו ציירת, פסל, מועצת
מועלי תל-אביב ופרקליטים ותיקים
ומכובדים. התיק עבר בכל הערי
כאות האפשריות. עד לפסיקה הי-
סופית של בית המישפס העליון,
שהכריע בסיכסוך אזרחי חסר
חשיבות, לכאורה.
באולם המרתף ברחוב פרישמן
33-35 ששימש כסטודיו לציור ול-
פיסול, אחוז ארבעה: הפסל משה
שטרנשווס, הציירת גיטה רייטלר,
האגודה הצרכנות השיתופית ומר-
צת מועלי תל-אביב. איש לא
רצה לוותר.

שופט השלום יהושע אברבך,
בפסק דינו — אחד מני רבים
— כתב:
"תיק זה הוא, יוצא דופן, או
בלתי-רגיל, ואני חש כי עלי
לציין זאת מפורשות ולא לשמור
תחשתי זאת בלבי.
מי שקרא את החומר חייב
לשאול את עצמו כיצד זה אפשרי
שנשוא הדין, אותו אולם שבי-
מרתף, מסוגל היה להוציא אנשים
משלוותם, להפיח בהם רוח-קרב,
לתכנן את חייהם במשך שנים,
ולגרום להם לשתף בשגיונם זה
אנשים כה מרובים."
השופט לא הסתיר את שימתחו

מפתחות לפסל
ווילה שלהם בצפון תל-אביב. כך הם נראים אחרי
מאבק של 34 שנים על המרתף, לוי אשכול, אומר שטרנשווס.
משה שטרנשווס שהיה אז מזכיר מועצת פועלי תל-אביב, הבטיח
לי שאם אמסור את מפתחות האולם, אקבל אותם
אחרי השיפוט. מאז לא ראיתי אותם יותר,
למעלה: המרתף ברחוב פרישמן.

הבן הזה עובד במשרדו של
אביו."

השופט התנצל

משה שטרנשווס ממשיך לסי-
פר על התגלגלות פרשת הי-
מרתף: ההסתדרות ביקשה ממני
למסור את המפתחות כדי שיבצעו
שיפוץ כללי באולם. כדי שגיטה
רייטלר תוכל להתחיל את השיעור
ריים של השנה החדשה. אני לא
רציתי. או קיבלתי מיכתב ממור-
כיר מועצת פועלי תל-אביב, שאם
אמסור את המפתחות לשליח של
ההסתדרות, הם יבצעו את השי-
פוצים ויחזירו לי את המפתחות.
מאו לא ראיתי עוד את המפת-
חות."

לדעתו של משה שטרנשווס, היה
צריך לסיים את המישפס תוך
חודש ימים. בית-המשפט השלום
היה צריך לפסוק למי יש זכות
להשתמש באולם.
השופט אברבך, מבית-המשפט
השלום בתל-אביב, פסק לטובתו
של משה שטרנשווס. קבע שהוא
השוכר של האולם, ולא שכח
לחוסף בסוף פסק-דינו: "התנצי-
לוחי לצדדים ולבאי כוחם על
(המשך בעמוד 49)

פאריס, מלימודים. הכרתי את אה-
רון אבני, והחלטנו לפתוח ביחד
סטודיו לציור ולפיסול. קבענו ש-
הוא יטפל בציור ואני בפיסול,
ונקבל תלמידים. אבני היה מקורב
לחוגי ההסתדרות, וניסה לקבל
אינו תמיכה למטרה זו. התחלנו
לחפש מקום לסטודיו. רוזה כהן,
אמו של יצחק רבין, נתנה לאבני
שתי לירות, תמיכה הסתדרותית,
כדי לשכור איזהשהו מקום. מצאנו
מרתף והתחלנו לעבוד עם תל-
מידים. אך המקום היה מאוד
צפוף, ולכן הלכנו ושכרנו את
האולם שברחוב פרישמן.

עורך-דין בהתנדבות

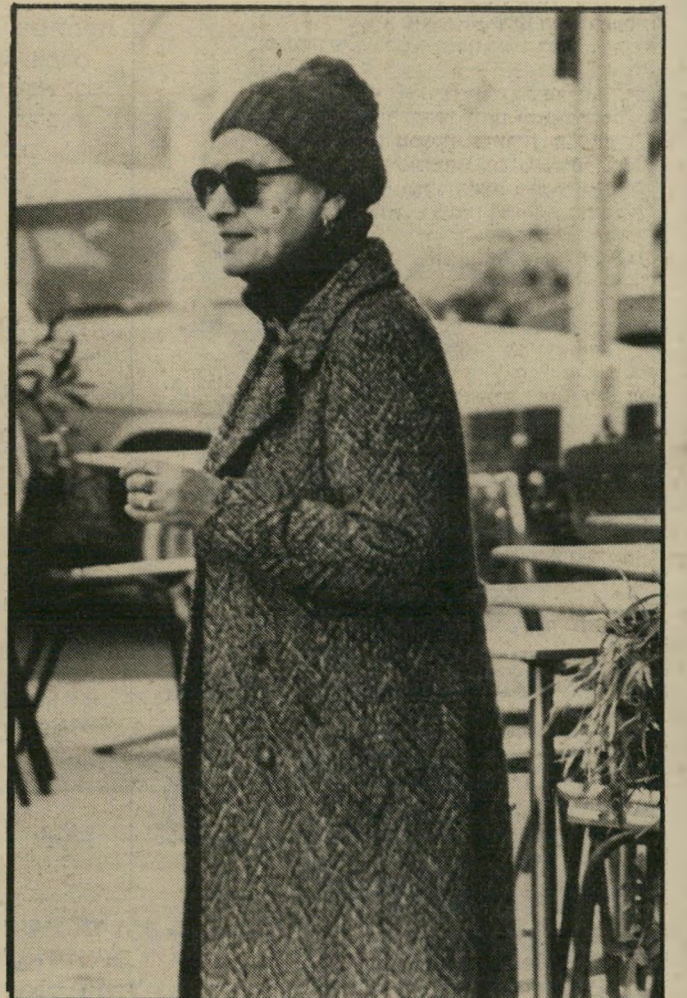
עלה על דעתו של אבני לפתוח
גם מחלקת ילדים. חברת-
הכנסת חנה למדן המליצה לנו
על גיטה רייטלר, שלמדה ציור
בליטה. אחרי שנה או שנתיים
הגענו למסקנה שהאשה הח' לא
מתאימה לנו. החלטנו לפטר אר-
תה. או היא התחילה לגייס כוחות
בהסתדרות, אך בית-המשפט של
החברים קבע שיש לפטר אותה.
בשנת 1951 נפטר אבני. אני
ואלמנתו ביקשנו שהמרתף יעבור
לרשותנו. האולם היה במעונות

על שסוף סוף הצליח לתתם על
פסק-הדין: "בסופו של דבר הגעתי
גם למסקנה כי העצים אמנם מרו-
בים אך היער אינו אלא חורשה.
מסקנתי, שתיק זה הוא בעצם
הרבה מהומה על לא מאומה."

ביגלל מיכתב של אשכול

איך התחילה המהומה הזו,
שסחפה אזרחים מכובדים לקי-
רב של ממש, שנמשך 34 שנה?
הכל התחיל במיכתב התום על-
ידי ל' שקולניק — מאוחר יותר
לוי אשכול, או מזכיר מועצת פרי-
עלי תל-אביב, שכתב בדצמבר
1947:

"מוכירות המועצה החליטה בי-
שיבתה כי על החברה גיטה
רייטלר לפנות את האולם לציור
ולפיסול. הגב' רייטלר תקבל פני-
צויי-פוטורין מוגדלים ולא תהיינה
לה כל טענות ומענות כלפי ה-
מוסד והמועצה."
אולם הציירת גיטה רייטלר לא
ויתרה. היא גייסה למאבקה עורכי-
דין ידועי שם, שלחמו את מילי-
חמתה במשך 34 שנים.
סיפר השבוע הפסל משה
שטרנשווס:
זה היה בשנת 1935. חזרתי מ"

בעלת הדיבוק
הציירת גיטה רייטלר, שזכתה אחרי
קרב מישפטי שנמשך 34 שנים, להיות
המחזיקה היחידה באולם. היא נעזרה בעורך-דין מהיקרים שבמדינה,
שלמה תוסיה כהן, הטוען שתיק כזה היה צריך להסתיים בתוך חצי שנה.